

Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke

Struktura, formiranje, traženje, obrada, ažuriranje, primena i ocena

Sadržaj

- ▶ Indeksne datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

Indeksne datoteke

► Karakteristike indeksnih datoteka

► postojanje **indeksa**

- pomoćna struktura podataka
- realizovana u posebnoj datoteci, kao stablo traženja
- sadrži parove

(vrednost ključa, relativna adresa sloga/bloka)

- za preslikavanje argumenta traženja u adresu sloga
- za brz pristup slučajno odabranom i logički narednom slogu

► smeštanje kompletnih slogova

- u posebnu datoteku - zonu podataka (primarnu zonu)
- može biti različito organizovana

Indeksne datoteke

► Vrste indeksnih datoteka

► **statičke**

- istorijski prve
  - danas ređe u praktičnoj upotrebi
- statička alokacija memorijskog prostora
  - definiše se prilikom projektovanja organizacije
- statički indeks
  - formira se i, nakon formiranja, ne ažurira se

► **dinamičke**

- praktično nezaobilazne u realnim projektima
- dinamička alokacija memorijskog prostora
- dinamički indeks
  - ažurira se paralelno sa ažuriranjem zone podataka
  - održavanje poželjnih karakteristika u vremenu

Indeksne datoteke

- ▶ **Efikasnost organizacija u upotrebi**
  - ▶ sekvencijalne datoteke
    - ▶ ideal redosledne obrade i traženja logički narednih slogova
  - ▶ rasute datoteke
    - ▶ ideal direktne obrade i traženja slučajno odabralih slogova
  - ▶ indeksne datoteke
    - ▶ struktura kompromisa
    - ▶ solidna podrška direktne i redosledne obrade, kao i obe vrste traženja

Sadržaj

- ▶ Indeksne datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

Indeks-sekvencijalna organizacija

► **Statička indeks-sekvencijalna datoteka**

- tri memorijske zone ili osnovne organizacije datoteke
  - primarna zona ili zona podataka
    - sekvensijalna organizacija
  - zona indeksa
    - spregnuta organizacija - n-arno stablo
  - zona prekoračenja
    - spregnuta organizacija - lanci prekoračilaca

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Primarna zona

- ▶ slogovi uređeni saglasno rastućim vrednostima ključa
- ▶ slogovi grupisani u blokove
  - ▶ poželjan što veći faktor blokiranja
- ▶ kreira se u postupku formiranja statičke indeks-sekvencijalne datoteke
- ▶ nikada se, naknadno, ne ažurira
- ▶ ciljevi
  - ▶ iskoristiti poželjne osobine sekvencijalne organizacije u redoslednoj obradi podataka
  - ▶ izbeći efekat loših performansi ažuriranja sekvencijalno organizovane datoteke

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Zona indeksa

- puno stablo traženja, spregnuta struktura
  - reda n ($n \geq 2$)
  - visine h
- čvor stabla = blok, sadrži od 1 do n elemenata
  - parovi (k_e, A_e) , $e \in \{1, \dots, n\}$
  - n - faktor blokiranja u zoni indeksa
    - $k_e = k(S)$ - vrednost ključa sloga S
    - A_e je adresa:
      - bloka primarne zone u kojem je slog S , u slučaju lista, ili
      - podstabla, tj. drugog čvora stabla traženja koji takođe sadrži k_e , u slučaju neterminalnog čvora
  - elementi u čvoru uređeni saglasno rastućim vrednostima ključa k_e
    - čvor je sekvencijalno organizovana struktura

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Zona indeksa

► retko popunjjeni indeks

- reprezentativne vrednosti ključa svakog bloka primarne zone propagirane u stablo

► vrednosti ključa k_e u stablu

- najmanje ili najveće vrednosti ključa iz svakog bloka primarne zone

► elementi listova stabla

- sadrže po jednu vrednost ključa iz svakog bloka

► elementi čvorova na višim nivoima hijerarhije stabla

- sadrže po jednu vrednost ključa iz svakog direktno podređenog čvora

- vrednosti ključa ponavljaju se u čvorovima na svim nižim nivoima hijerarhije

Indeks-sekvencijalna organizacija

► **Zona indeksa**

- neterminalni čvor sa m ($1 \leq m \leq n$) elemenata
  - poseduje m direktno podređenih čvorova
- adresa A_e - pokazivač, relativna adresa

► **Vrste zone indeksa**

- **zona indeksa s propagacijom najvećih vrednosti ključa iz svakog bloka**
  - u slučaju poslednjeg bloka, propagira se ne aktuelna najveća vrednost ključa, već najveća dozvoljena vrednost ključa
- **zona indeksa s propagacijom najmanjih vrednosti ključa iz svakog bloka**
  - u slučaju prvog bloka, propagira se ne aktuelna najmanja vrednost ključa, već najmanja dozvoljena vrednost ključa

Indeks-sekvencijalna organizacija

- ▶ Primer - indeks-sekvencijalna datoteka D_{insek}
  - ▶ propagacija najvećih vrednosti ključa
    - ▶ iz svakog bloka primarne zone, osim iz poslednjeg
    - ▶ najveća dozvoljena vrednost ključa - iz poslednjeg bloka
  - ▶ $N = 13$ slogova
  - ▶ faktor blokiranja u primarnoj zoni $f = 3$
  - ▶ red stabla traženja i faktor blokiranja u zoni indeksa $n = 2$

Indeks-sekvencijalna organizacija

- ▶ Primer - indeks-sekvencijalna datoteka D_{insek}
  - ▶ propagacija najvećih vrednosti ključa

PRIMARNA ZONA

A_1^p						
03	$p(S_1)$	07	$p(S_2)$	13	$p(S_3)$	

A_2^p						
15	$p(S_4)$	19	$p(S_5)$	23	$p(S_6)$	

A_3^p						
25	$p(S_7)$	27	$p(S_8)$	29	$p(S_9)$	

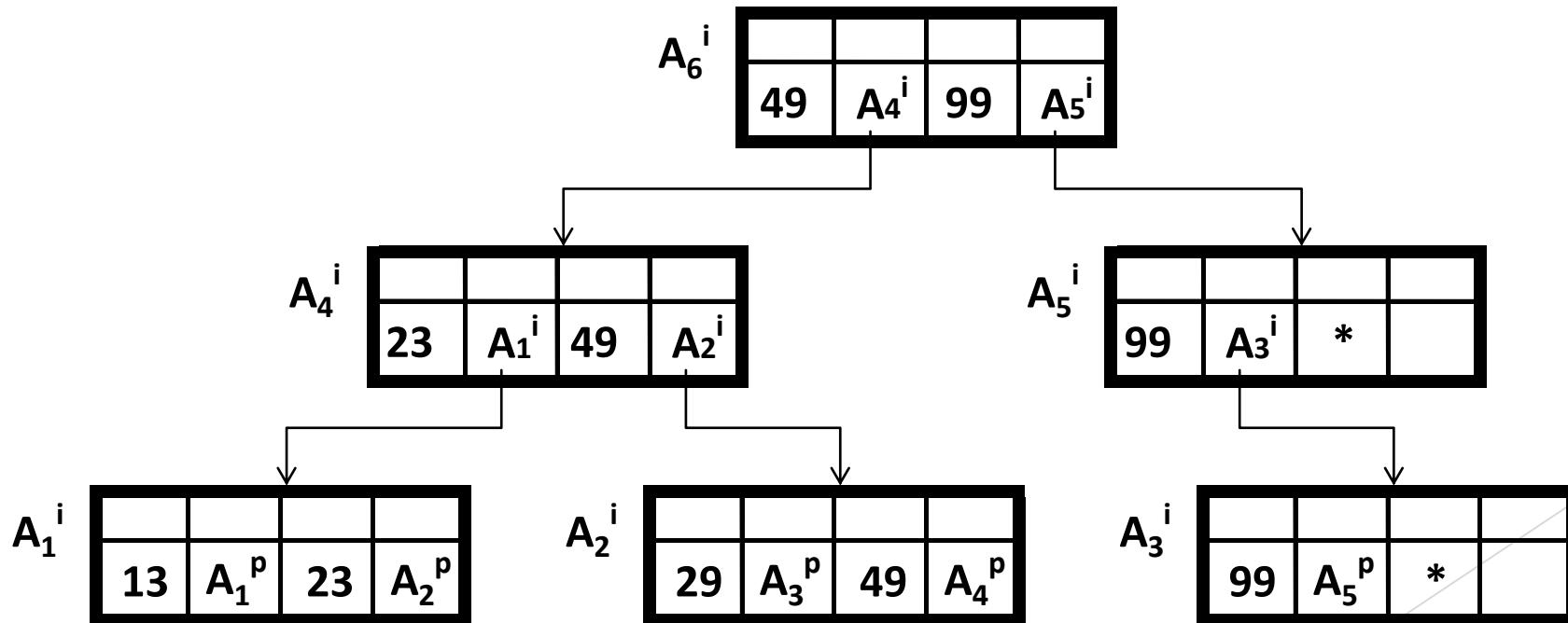
A_4^p						
34	$p(S_{10})$	43	$p(S_{11})$	49	$p(S_{12})$	

A_5^p						
64	$p(S_{13})$	*				

Indeks-sekvencijalna organizacija

- ▶ Primer - indeks-sekvencijalna datoteka D_{insek}
  - ▶ propagacija najvećih vrednosti ključa

ZONA INDEKSA

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Zona indeksa

- broj čvorova C_i
  - na i -tom nivou hijerarhije stabla ($i=1, \dots, h$)

$$C_i = \left\lceil \frac{B}{n^{h-i+1}} \right\rceil$$

► B - broj blokova u primarnoj zoni ($B \geq 1$)

- visina stabla

$$h = \lceil \log_n B \rceil$$

- ukupni broj čvorova stabla C

$$C = \sum_{i=1}^h \left\lceil \frac{B}{n^{h-i+1}} \right\rceil$$

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Zona indeksa

- kapacitet stabla
  - koliko parova (k_e, A_e) se može upisati u čvorove

$$K = nC$$

- ukupni broj elemenata E u stablu pristupa

$$E = \sum_{i=1}^h \left\lceil \frac{B}{n^{h-i}} \right\rceil$$

- stablo traženja obezbeđuje relativno brz pristup za traženje slučajno odabranog sloga

Indeks-sekvencijalna organizacija

► Zona prekoračenja

- sadrži kompletne slogove datoteke
  - kao i primarna zona
  - koji se upisuju u zonu prekoračenja pri upisu novih slogova
  - koji se nazivaju prekoračioci
  - svaki blok primarne zone može imati svoje prekoračioce

- posmatra se list u stablu traženja sa m elemenata
 $(1 \leq m \leq n)$:

$$(k_1, A_1), \dots, (k_{e-1}, A_{e-1}), (k_e, A_e), (k_{e+1}, A_{e+1}), \dots, (k_m, A_m)$$

- $A_e, e \in \{1, \dots, m\}$ - adrese sukcesivnih blokova primarne zone
- ako stablo sadrži najveće vrednosti ključa, slog sa $k(S)$ je u
  - bloku sa adresom A_1 ako je $k(S) \leq k_1$
  - bloku sa adresom A_e , ako je $k_{e-1} < k(S) \leq k_e, e \in \{2, \dots, m\}$

Indeks-sekvencijalna organizacija

► **Zona prekoračenja**

- ▶ kada **blok u primarnoj zoni nije kompletan** ($m \neq n$)
  - ▶ upis novog sloga dovodi samo do pomeranja slogova u bloku
- ▶ kada je **blok u primarnoj zoni kompletan** ($m = n$)
  - ▶ upis svakog novog sloga dovodi do upisa jednog od slogova koji pripadaju bloku sa adresom A_e , $e \in \{1, \dots, m\}$, u zonu prekoračenja
  - ▶ $k_{e(max)}$ - trenutno maksimalna vrednost ključa u bloku sa adresom A_e
  - ▶ ako je $k(S) < k_{e(max)}$
    - ▶ novi slog se upisuje u blok a svi slogovi sa vrednošću ključa većom od $k(S)$ pomeraju se za jednu lokaciju ka kraju bloka
    - ▶ slog sa vrednošću ključa $k_{e(max)}$ se upisuje u zonu prekoračenja
  - ▶ ako je $k(S) > k_{e(max)}$
    - ▶ novi slog se upisuje u zonu prekoračenja

Indeks-sekvencijalna organizacija

► **Zona prekoračenja**

- sprežu se logički neposredno susedni prekoračioci iz jednog bloka, faktor blokiranja $f_z = 1$
  - za svaki blok primarne zone, najviše jedan lanac spregnutih prekoračilaca
  - slogovi u svakom lancu prekoračilaca uređeni su u rastućem (alternativno opadajućem) redosledu
  - dodatno, lanac slobodnih blokova

► Pokazivač na početak lanca - dva načina

- **direktno povezivanje sa listom stabla traženja**
  - pokazivač na početak lanca smešta se u odgovarajući list
- **indirektno povezivanje sa listom stabla traženja**
  - pokazivač na početak lanca smešta se u prateći deo odgovarajućeg bloka u primarnoj zoni

Indeks-sekvencijalna organizacija

- ▶ Struktura zone prekoračenja - direktni pristup

LISTOVI STABLA TRAŽENJA

A_1^i	13	A_1^p	13	A_1^p	19	A_2^p	23	A_2^z

A_2^i	29	A_3^p	29	A_3^p	43	A_4^p	49	A_3^z

A_3^i	71	A_5^p	99	A_5^p	*			

PRIMARNA ZONA

A_1^p							
	03	$p(S_1)$	07	$p(S_2)$	13	$p(S_3)$	

A_2^p							
	14	$p(S_{15})$	15	$p(S_4)$	19	$p(S_5)$	

A_3^p							
	25	$p(S_7)$	27	$p(S_8)$	29	$p(S_9)$	

A_4^p							
	31	$p(S_{14})$	34	$p(S_{10})$	43	$p(S_{11})$	

A_5^p							
	64	$p(S_{13})$	71	$p(S_{17})$	*		

E	A_4^z

A_1^z	
	49 $p(S_{12})$

A_2^z	
	23 $p(S_6)$

A_3^z	
	47 $p(S_{16})$

A_4^z	
	A_5^z

A_5^z	
	*

20

Indeks-sekvencijalna organizacija

- ▶ Struktura zone prekoračenja - indirektni pristup

PRIMARNA ZONA							
A_1^p	01	$p(S_{17})$	03	$p(S_1)$	07	$p(S_2)$	A_4^z
A_2^p	15	$p(S_4)$	19	$p(S_5)$	23	$p(S_6)$	*
A_3^p	25	$p(S_7)$	27	$p(S_8)$	29	$p(S_9)$	A_1^z
A_4^p	31	$p(S_{10})$	43	$p(S_{11})$	47	$p(S_{16})$	A_3^z
A_5^p	64	$p(S_{13})$	*				*

ZONA PREKORAČENJA

E	A_5^z
A_1^z	
30	$p(S_{14})$
*	
A_2^z	
14	$p(S_{15})$
*	
A_3^z	
49	$p(S_{12})$
*	
A_4^z	
13	$p(S_3)$
A_2^z	
	*
A_5^z	

Sadržaj

- ▶ Indeksne datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ Podržana
  - ▶ najčešće, sistemima za upravljanje datoteka, ugrađenim u OS mainframe računara
  - ▶ ređe savremenim SUBP-ovima
- ▶ Obezbeđuje
  - ▶ formiranje, traženje, ažuriranje i reorganizaciju
  - ▶ sekvencijalni, direktni i dinamički način pristupa indeks-sekvencijalnoj datoteci

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Formiranje IS datoteke

- ▶ program redosledno učitava slogove ulazne sekvencijalne datoteke
- ▶ smešta blokove u primarnu zonu IS datoteke
- ▶ alternativno, već formirana sekvencijalna datoteka proglašava se primarnom zonom IS datoteke
- ▶ formiranje zone indeksa

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Formiranje IS datoteke

- ▶ formiranje zone indeksa
  - ▶ iterativan postupak, po nivoima stabla traženja
    - ▶ s dna na gore → s leva na desno
  - ▶ prvo se formiraju svi listovi - čvorovi nivoa h , zatim čvorovi nivoa $h - 1$, itd. do čvorova nivoa 1
  - ▶ u svaki čvor na i -tom nivou hijerarhije ($i=h-1, h-2, \dots, 1$)
    - ▶ upisuju se najveće (alternativno najmanje) vrednosti ključa iz n sukcesivnih čvorova na nivou hijerarhije $i+1$
  - ▶ propagacija najvećih vrednosti
    - ▶ u poslednji element krajnjeg desnog čvora upisuje se maksimalna dozvoljena vrednost ključa
  - ▶ propagacija najmanjih vrednosti
    - ▶ u prvi element krajnjeg levog čvora upisuje se minimalna dozvoljena vrednost ključa

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► **Formiranje IS datoteke**

- formiranje zone prekoračenja
  - alocira se prazna zona prekoračenja
  - svi blokovi sprežu se u lanac slobodnih blokova
  - početak lanca upisuje se u zaglavlje zone prekoračenja

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Traženje logički narednog sloga

- ▶ vrši se kombinovanom primenom
  - ▶ metode linearног traženja i
  - ▶ metode traženja praćenjem pokazivača
- ▶ počinje u prvom bloku primarne zone
  - ▶ svako naredno traženje se nastavlja od tekućeg sloga datoteke u bloku primarne zone
    - ▶ linearna metoda
  - ▶ po dolasku do poslednjeg sloga bloka traženje se nastavlja u lancu prekoračilaca, ako postoji
    - ▶ metoda praćenja pokazivača
  - ▶ indirektno povezivanje prekoračilaca - nastavak traženja direktno u zoni prekoračenja
  - ▶ direktno povezivanje prekoračilaca - pristup direktno nadređenom listu i nastavak traženja u zoni prekoračenja

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Traženje logički narednog sloga**
  - ▶ direktno povezivanje prekoračilaca
    - ▶ pristupa se blokovima primarne zone, prekoračiocima i listovima stabla traženja
    - ▶ broj pristupa R i pri uspešnom i pri neuspešnom traženju jednog logički narednog sloga

$$0 \leq R \leq B + \left\lceil \frac{B}{n} \right\rceil + Z - (i + j + k)$$

- ▶ Z - ukupni broj slogova u zoni prekoračenja
- ▶ i - redni broj tekućeg bloka datoteke u odnosu na početak primarne zone
- ▶ $j = \lceil i/n \rceil$ - redni broj tekućeg lista stabla traženja
- ▶ k - broj slogova zone prekoračenja kojima se već pristupilo

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Traženje logički narednog sloga**
  - ▶ indirektno povezivanje prekoračilaca
    - ▶ broj pristupa R i pri uspešnom i pri neuspešnom traženju jednog logički narednog sloga

$$0 \leq R \leq B + Z - (i + k)$$

- ▶ traženje logički narednog sloga je efikasnije

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► **Traženje slučajno odabranog sloga**

- praćenjem pokazivača u stablu pristupa
  - započinje u korenu i stiže do lista u stablu traženja
  - uvažava organizaciju sa propagacijom maksimalnih ili minimalnih vrednosti ključa iz svakog bloka

► **direktno povezivanje prekoračilaca**

- dolaskom do odgovarajućeg elementa u listu - odluka o nastavku traženja
  - u bloku primarne zone ili
  - praćenjem lanca prekoračilaca, u zoni prekoračenja

► **indirektno povezivanje prekoračilaca**

- prati se pokazivač odgovarajućeg elementa u listu i prelazi se u blok podataka u primarnoj zoni
- po potrebi, nastavlja se traženje praćenjem lanca prekoračilaca

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Traženje slučajno odabranog sloga**
  - ▶ direktno povezivanje prekoračilaca
    - ▶ broj pristupa R i pri uspešnom i pri neuspešnom traženju jednog slučajno odabranog sloga

$$h+1 \leq R \leq h+z$$

- ▶ indirektno povezivanje prekoračilaca
  - ▶ broj pristupa R i pri uspešnom i pri neuspešnom traženju jednog slučajno odabranog sloga

$$h+1 \leq R \leq h+1+z$$

- ▶ z - dužina lanca prekoračilaca za jedan blok primarne zone
- ▶ nešto efikasnije traženje u datoteci s direktnim povezivanjem prekoračilaca

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Obrada IS datoteke

- moguća efikasna obrada i
  - u režimu redosledne obrade i
  - u režimu direktne obradne
- pogodne za korišćenje u ulozi vodeće datoteke u oba režima
- redosledna obrada putem vodeće datoteke od N_v slogova odvija se
  - naizmeničnim pristupanjem blokovima primarne zone i njihovim lancima prekoračilaca
  - adresa prvog bloka primarne zone nalazi se u zaglavlju datoteke

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Obrada IS datoteke

- ukupan broj pristupa pri redoslednoj obradi R_{uk}

- za slučaj direktnog povezivanja

$$R_{uk} = B + Z + \lceil B/n \rceil$$

- za slučaj indirektnog povezivanja

$$R_{uk} = B + Z$$

- očekivani broj pristupa pri uspešnom ili neuspešnom traženju jednog logički narednog sloga

- za slučaj direktnog povezivanja

$$\bar{R} = \frac{B + Z + \lceil B/n \rceil}{N_v}$$

- za slučaj indirektnog povezivanja

$$\bar{R} = \frac{B + Z}{N_v}$$

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Obrada IS datoteke**
  - ▶ redosledna obrada
    - ▶ nešto efikasnija kod datoteke sa indirektnim povezivanjem prekoračilaca
    - ▶ pri uobičajenim vrednostima reda stabla n razlika je neznatna

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Obrada IS datoteke**

- ▶ **direktna obrada**

- ▶ putem vodeće datoteke od N_v slogova

$$N_v = N_v^u + N_v^n$$

- ▶ očekivani ukupni broj pristupa

$$\bar{R}_{uk} = \bar{R}_u N_v^u + \bar{R}_n N_v^n$$

- ▶ - očekivani broj pristupa pri uspešnom traženju

$$\bar{R}_u$$

- ▶ - očekivani broj pristupa pri neuspešnom traženju

$$\bar{R}_n$$

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Obrada IS datoteke

► direktna obrada

- putem vodeće datoteke od N_v slogova
- očekivani broj prekoračilaca po bloku primarne zone

$$\bar{z} = \frac{Z}{B}$$

$$\bar{R}_u = \bar{R}_n = h + \frac{f}{f + \bar{z}} + \frac{\bar{z}}{f + \bar{z}} \sum_{i=1}^{\bar{z}} i \frac{1}{\bar{z}}$$

- za datoteku sa direktnim povezivanjem prekoračilaca
  - ista verovatnoća zaustavljanja traženja na bilo kom slogu

$$\bar{R}_u = \bar{R}_n = h + \frac{2f + \bar{z}(\bar{z}+1)}{2(f + \bar{z})}$$

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Obrada IS datoteke**

- ▶ **direktna obrada**

- ▶ putem vodeće datoteke od N_v slogova
    - ▶ za datoteku sa indirektnim povezivanjem prekoračilaca

$$\bar{R}_u = h + 1 + \frac{\bar{z}}{f + \bar{z}} \sum_{i=1}^{\bar{z}} i \frac{1}{\bar{z}} = h + 1 + \frac{\bar{z}(\bar{z}+1)}{2(f + \bar{z})}$$

$$\bar{R}_n = h + 1 + \frac{\bar{z}(\bar{z}+3)}{2(f + \bar{z})}$$

- ▶ **direktna obrada**

- ▶ nešto efikasnija kod datoteke sa direktnim povezivanjem prekoračilaca

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Ažuriranje IS datoteke

- ▶ vrši se u režimu direktne obrade
- ▶ **upis novog sloga**
  - ▶ nakon neuspešnog traženja
  - ▶ ako se neuspešno traženje zaustavilo u bloku primarne zone
    - ▶ vrši se pomeranje slogova sa većom vrednošću ključa od vrednosti ključa novog sloga za jednu lokaciju ka kraju bloka
    - ▶ novi slog se upisuje u lokaciju koju je zauzimao slog sa prvom većom vrednošću ključa, a slog sa do tada najvećom vrednošću ključa u bloku upisuje se u zonu prekoračenja
    - ▶ prekoračilac se upisuje u lokaciju čiju adresu sadrži indeks slobodnih lokacija i povezuje se sa ostalim prekoračiocima iz bloka

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Ažuriranje IS datoteke**
  - ▶ upis novog sloga
    - ▶ ako se neuspjeh traženje zaustavilo na nekom od prekoračilaca
      - ▶ novi slog se upisuje u prvu slobodnu lokaciju
      - ▶ uvezuje se sa ostalim prekoračiocima

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

- ▶ **Ažuriranje IS datoteka**
  - ▶ brisanje sloga
    - ▶ logičko brisanje - češće

$$R_d = R_u + 1$$

- ▶ lokacija logički izbrisanih sloga može se upotrebiti za upis novog sloga u specijalnom slučaju
  - ▶ kada se vrednost ključa novog sloga nalazi tačno u odgovarajućim granicama
- ▶ **fizičko brisanje**
  - ▶ zahteva pomeranje slogova sa ažuriranjem lanca prekoračilaca
  - ▶ zahteva veći broj pristupa datoteci

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Ažuriranje IS datoteke

- modifikacija sadržaja postojećeg sloga
  - nakon uspešnog traženja
  - potreban samo jedan pristup da bi se modifikovani slog upisao u datoteku

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Reorganizacija IS datoteke

- značajna degradacija performansi traženja slogova i obrade datoteke u vremenu
  - usled upisa slogova u zonu prekoračenja i
  - logičkog brisanja slogova
- periodična reorganizacija datoteke
  - uklanjanje negativnih posledica ažuriranja
- postupak
  - ponovno formiranje primarne zone
    - redoslednom obradom - traženjima logički narednih slogova u postojećoj primarnoj zoni i zoni prekoračenja
  - generisanje novog stabla traženja
  - formiranje nove, prazne zone prekoračenja

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Reorganizacija IS datoteke

- interval vremena između dve reorganizacije može biti
  - fiksan
    - npr. jednom mesečno
  - dinamički određen
    - na osnovu stepena popunjenoosti zone prekoračenja
    - npr. kada se zona prekoračenja popuni do 80% svog obima, a dimenzionisana je da primi npr. 10% slogova prim. zone
- distribuirani slobodni prostor
  - ublažava problem degradacije performansi obrade zbog upisa novih slogova
    - blokovi podataka se pri formiranju datoteke popunjavaju samo delimično (npr. 60% ili 80%)
    - time se obezbeđuje prostor za upis novih slogova
  - produžava se interval vremena između dve reorganizacije

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► **Reorganizacija IS datoteke**

- IS datoteka može se ažurirati i kao sekvencijalna u režimu redosledne obrade
  - po završetku ažuriranja, generiše se novo stablo traženja
  - ovakav postupak predstavlja istovremeno i reorganizaciju datoteke

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Oblasti primene i ocena karakteristika

- prednosti
  - kada iste podatke treba obrađivati i u režimu redosledne i u režimu direktne obrade
  - intenzivno se koristi u paketnoj obradi
  - može se koristiti i u interaktivnoj obradi
- performanse redosledne obrade
  - u početku ne zaostaju za performansama redosledne obrade sekvencijalne datoteke
- performanse direktne obrade
  - ne zaostaju značajnije za performansama direktne obrade rasute datoteke

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Oblasti primene i ocena karakteristika

- glavni nedostatak
  - upis slogova u zonu prekoračenja dovodi do degradacije performansi obrade
  - performanse redosledne obrade mogu se držati pod kontrolom
    - pogodnim dimenzionisanjem zone prekoračenja
  - performanse traženja slučajno odabranog sloga i direktne obrade značajnije se degradiraju
  - jedino rešenje: periodično reorganizovanje datoteke
    - nepogodno, ako se mora često sprovoditi u slučaju datoteka velikog obima

Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

► Oblasti primene i ocena karakteristika

- ▶ FSP zasnovane na statičkoj IS organizaciji
  - ▶ intenzivno korišćene u mrežnim sistemima baza podataka
  - ▶ relacioni i objektno-relacioni SUBP ih retko podržavaju
- ▶ ponekad se ističe više njihov istorijski značaj
  - ▶ nazivaju se i klasičnim indeks-sekvencijalnim datotekama
  - ▶ preteča modernih indeksnih datoteka s B-stablima
- ▶ osnovna ideja za primenu IS datoteka
  - ▶ kada se podaci ne ažuriraju intenzivno i u većem obimu
  - ▶ kada je potrebno obezbediti vrlo efikasnu redoslednu obradu i, u isto vreme, solidne performanse direktnе obrade
  - ▶ brz pristup slučajno odabranom slogu u sekvencijalnoj strukturi vrši se korišćenjem stabla traženja kao funkcije koja preslikava vrednost ključa u adresu

Sadržaj

- ▶ Indeksne datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke
- ▶ Indeks-sekvencijalna metoda pristupa

Pitanja i komentari

Kraj prezentacije

Indeks-sekvencijalna organizacija datoteke

Struktura, formiranje, traženje, obrada, ažuriranje, primena i ocena